

УДК 72.012:502.17:69

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ДИЗАЙНУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄС У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Ростислав Дзюбатий

*Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
Тернопіль, Україна
ORCID: 0009-0006-1034-4650*

Резюме. Досліджено проблематику удосконалення управління розвитком дизайну будівельної галузі України в умовах євроінтеграції та повоєнного відновлення. Актуальність теми зумовлена тим, що війною практично зруйновано виробничу та сервісну інфраструктуру, житловий фонд та комунальне господарство, що зумовлює нагальну потребу в оновленні матеріально-технічної бази та формуванні нових будівельних організацій. Це оновлення має відбуватися з урахуванням новітніх європейських естетичних вимог та принципів, що суттєво посилює своєчасність проблематики удосконалення управління дизайном. Проведено аналіз наукових праць вітчизняних та зарубіжних науковців з проблем управління, дизайну та економіки. Обґрунтовано, що в умовах зруйнованої інфраструктури необхідне оновлення матеріально-технічної бази будівельних організацій з урахуванням новітніх європейських естетичних вимог та принципів. Розглянуто основні аспекти управління дизайном, що застосовуються у будівельній галузі, які охоплюють архітектурно-естетичні, ергономічні, функціональні та екологічні вимоги. Згруповано основні напрями удосконалення управління, які включають створення ефективної системи управління якістю відповідно до європейських стандартів, інтеграцію екологічного та сталого дизайну, а також упровадження сучасних ІТ-технологій, розвиток професійних компетентностей спеціалістів у сфері дизайн-менеджменту та архітектурного дизайну відповідно до міжнародних вимог, розроблення стратегій співпраці між державним сектором, будівельними компаніями та дизайн-студіями для створення цілісного естетичного середовища, включаючи урбаністичний дизайн та благоустрій. Окремо визначено необхідність розвитку та модернізації сфери благоустрою, оскільки недостатня кількість спеціалізованих підприємств свідчить про необхідність розвитку цього напрямку згідно з європейськими принципами функціональності, екологічності та естетики. Таким чином, обґрунтовано необхідність удосконалення управління розвитком дизайну будівельної галузі України, особливо у сфері благоустрою, на основі імплементації європейських стандартів. Перспективою подальших досліджень є розроблення конкретних механізмів та інструментів для реалізації визначених напрямів.

Ключові слова: євроінтеграція, Європейські стандарти, сталий дизайн, BIM-моделювання, конкурентоспроможність, благоустрій.

*Дата надходження 26.01.2026
Дата прийняття 09.02.2026
Дата публікації 30.04.2026*

UDC 72.012:502.17:69

DIRECTIONS FOR IMPROVING THE MANAGEMENT OF THE DEVELOPMENT OF THE DESIGN OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY IN THE CONDITIONS OF UKRAINE'S ACCESSION TO THE EU IN THE POST-WAR PERIOD

Rostyslav Dzyubaty

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil, Ukraine

Summary. The article investigates the issues of improving design development management in the Ukrainian construction industry within the context of European integration and post-war reconstruction. The relevance of the topic is determined by the fact that the war has virtually destroyed the production and service

infrastructure, housing stock, and communal facilities, which necessitates an urgent need to update the material and technical base and form new construction organizations. This renewal must take place considering the latest European aesthetic requirements and principles, which significantly enhance the timeliness of the issue of improving design management. An analysis of the scientific works of domestic and foreign scholars on management, design, and economics was conducted. It is substantiated that, given the destruction of infrastructure, updating the material and technical base of construction organizations is necessary, considering the latest European aesthetic requirements and principles. The article examines the key aspects of Design Management applied in the construction sector, which cover architectural, aesthetic, ergonomic, functional, and ecological requirements. The main directions for management improvement are grouped, including: creating an effective quality management system in accordance with European standards; integrating ecological and sustainable design; implementing modern IT technologies (specifically, BIM modeling); developing professional competencies of specialists in design management and architectural design in line with international requirements; and developing cooperation strategies between the public sector, construction companies, and design studios to create a holistic aesthetic environment, including urban design and landscaping/beautification. The necessity of developing and modernizing the landscaping/beautification sector is specifically highlighted, as the insufficient number of specialized enterprises indicates the need to develop this area according to European principles of functionality, ecology, and aesthetics. Thus, the necessity of improving the design development management in the Ukrainian construction industry, particularly in the sphere of landscaping/beautification, based on the implementation of European standards, is substantiated. The perspective for further research is the development of specific mechanisms and tools for implementing the identified directions.

Key words: *European integration, European standards, sustainable design, BIM modeling, competitiveness, landscaping.*

Received 26.01.2026

Accepted 09.02.2026

Published 30.04.2026

Постановка проблеми. В повоєнних умовах, зумовлених перспективою вступу України до ЄС, особливо актуальною і своєчасною виступає проблематика удосконалення управління як дизайном загалом в умовах будівельної галузі, так і, зокрема, благоустрою в системі конкурентних змін, зумовлених власне цими обставинами.

Війною на даний час практично зруйнована виробнича і сервісна інфраструктури, житло, комунальне господарство, що зумовлює потребу оновлення матеріально-технічної бази як нині діючих, так і формування нових будівельних організацій з урахуванням новітніх, європейських естетичних вимог, що суттєво посилює актуальність та своєчасність проблематики удосконалення управління дизайном.

Дослідження показали, що лише в м. Тернопіль загалом зареєстровано близько 70-ти будівельних підприємств. Серед них ПП «БК-Терем», яке спеціалізується на наданні послуг каркасного, житлового та нежитлового будівництва. Виготовлення та монтаж металоконструкцій здійснюється на прикладі будівельних організацій Тернопільщини і зокрема будівельних компаній Тернополя, серед яких виділяються своєю креативністю такі забудовники, як «Креатор-Буд» (активний у будівництві житлових та комерційних комплексів), «Тернопільбуд» (заснований ще у 1944 році), «ПрестижБуд», «Гам Де Дім» (спеціалізується на котеджних містечках) та «Добробуд».

На даний час, ще не дуже яскраво проявляється між ними конкурентна боротьба у сфері дизайну, але вона може загостритися у повоєнний період. Власне ці та інші обставини зумовлюють актуальність та своєчасність теми статті, аналіз публікацій за темою дослідження, формулювання мети та завдань дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах завершення воєнних дій та підготовки України до вступу в ЄС, знову ж актуальним постає питання відновлення нанесених ворогом руйнацій у виробничій сфері, сфері послуг, будівництві житла, проведенні благоустрою. Ці та інші обставини зумовлюють необхідність прийняття новітніх дизайнерських рішень в будівництві, удосконалення управління у цій сфері. Аналіз сучасних інноваційних технологій дозволяє визначити вплив соціальних,

економічних, технічних, екологічних та інших чинників на формування сталого середовища та окреслити перспективи розвитку дизайну в будівельній галузі, в умовах проєвропейських повоєнних адаптаційно-трансформаційних викликів. Цій темі присвячено немало наукових праць вітчизняних та зарубіжних науковців [112].

Коркушко А. Л. (Київський національний університет технологій і дизайну) у своїй статті «Дизайн і технології в екологічному будівництві: інтеграція інновацій для сталого розвитку» та «Безпечне освітнє середовище: нові виклики та сучасні рішення в умовах воєнного і повоєнного часу» розкрив ефект поєднання дизайну і технології в будівельній діяльності [6].

Луцяк В. В., Резніченко А. В. у праці «Проектний менеджмент та роль менеджерів у будівництві» [8] розглядають власне означену проблематику. Король А. у своїх наукових працях уточнює сутність поняття дизайн і його види [7], Походенко К. дивиться на дану тематику як на сталу моду, як предмет наукових досліджень у зарубіжній науковій літературі [9].

Гриценко Л. О., Нагорна Н. О. розглядають у своїх працях методичні аспекти проєктного аналізу архітектурно-дизайнерських матеріалів майбутніми педагогами професійної освіти [5].

Тим часом проблематика повоєнної адаптації будівельно-архітектурного дизайну до Європейських вимог і стандартів, удосконалення управління цими процесами залишилися за полем зору вітчизняних науковців.

Мета дослідження – вивчення проблематики удосконалення управління дизайном як загалом в умовах будівельної галузі, так і зокрема благоустрою в системі конкурентних змін, зумовлених власне цими обставинами.

Метою і покликанням будівельної галузі є не лише відновлення будов, а й пошук шляхів зниження його собівартості, рівня споживання енергетичних і матеріальних ресурсів протягом життєвого циклу відновленої будівлі. Якщо мова іде про нове будівництво, то воно програмується на всіх етапах від вибору ділянки до проектування, будівництва, експлуатації, ремонту і в подальшому знесення. Війна принесла багато шкоди природньому середовищу, що теж зумовлює формування окремих завдань у цій сфері.

Постановка завдання. Серед основних завдань доцільно зосередити увагу на первинній класифікації напрямів удосконалення управління дизайном, розробленню методології оцінювання економічного, технічного і екологічного та іншого впливу будівельних чинників на формування проєктів при адаптації (створенні) проєвропейських стандартів будівництва, їх дизайнерського супроводу з урахуванням регіональних особливостей України.

Виклад основного матеріалу. Конкуренція у сфері дизайну має важливе значення, оскільки виступає формою творчого суперництва, спрямованого на досягнення кращих художньо-мистецьких результатів у будівельній галузі. У повоєнний період вона проявляється як боротьба між різними учасниками ринкової економіки за найбільш вигідні умови реалізації сучасних дизайнерських проєктів. Така конкуренція сприяє не лише зростанню кількості замовлень і підвищенню прибутків, але й покращенню етико-естетичних показників середовища з урахуванням національних традицій та культурних цінностей.

Дизайн виступає непрямою силою, яка мобілізує, до речі, не лише творчий особистий художній інтерес, а й економічний, сприяє розвитку підприємницького потенціалу та спрямована на максимальну реалізацію можливих економічних та науково-технічних задумів автора. Важливу роль відіграє методика, якою він користується, як узгодженою сукупністю взаємопов'язаних способів та прийомів для виконання певної дизайнерської роботи. По суті, методика є деталізованим алгоритмом

дій, що дозволяє ефективно досягти поставленої мети в різних галузях суспільної діяльності, від науки до навчання і практики, від культури до мистецтва і будівельного дизайну.

В реалізації цієї дизайнерської парадигми важливу роль відіграє використання в ньому, в одному випадку, сучасних будівельних матеріалів, в іншому актуальним є удосконалення проєктування, яке включало б інновації, досягнення науково-технічного прогресу. Важливим у цьому процесі залишається енергетичний контент, який забезпечує його ефективність. Звичайно, що в реалізації цих векторів повинна бути передбачена організація освіти і дотримання екологічних вимог та стандартів за принципом безвідходного виробництва.

Вектори удосконалення комплексного управління будівельним дизайном у повоєнний період у контексті вступу України до ЄС представлені на рисунку 1.

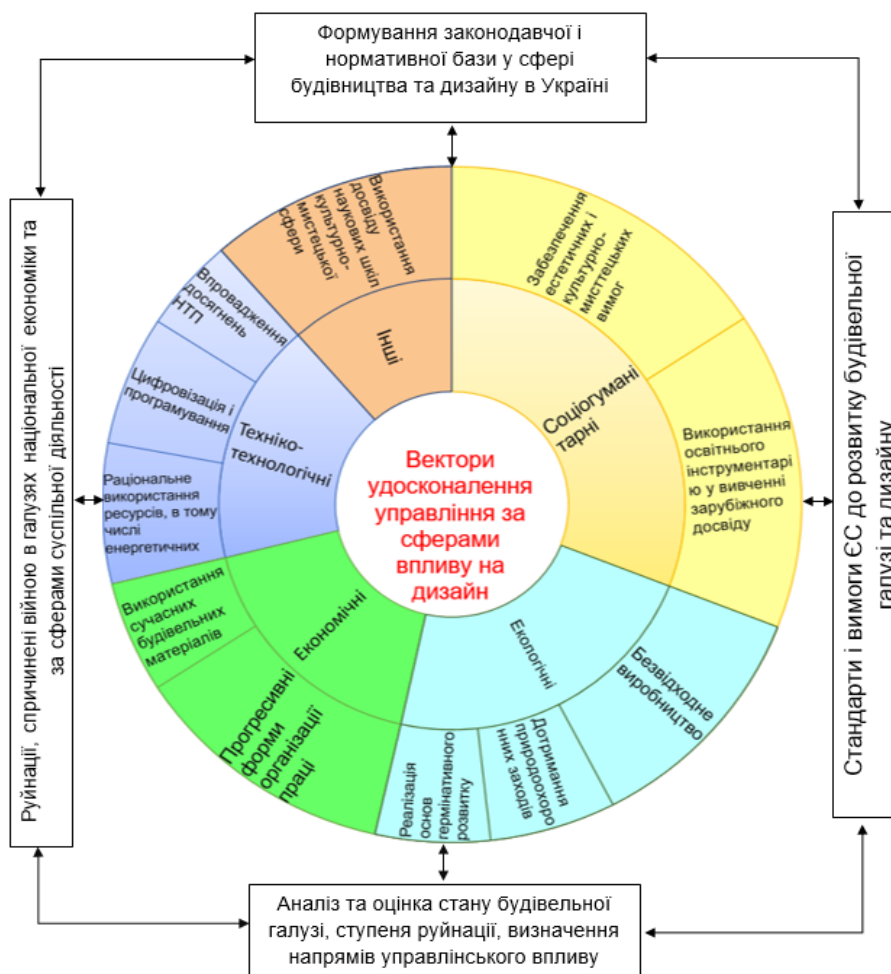

Рисунок 1. Вектори удосконалення комплексного управління будівельним дизайном у повоєнний період в контексті вступу України до ЄС

Схема репрезентує систему взаємозв'язків між сучасним станом будівельної галузі, процесами аналізу та оцінювання управлінського впливу на перебіг розв'язання актуальних проблем, рівнем і масштабами руйнацій, а також визначенням стратегічних напрямів удосконалення архітектурно-дизайнерських рішень. Дослідження здійснюється на різних ієрархічних рівнях – від локального до загальнодержавного – з урахуванням сукупності техніко-технологічних, економічних, екологічних та соціогуманітарних

показників. У межах запропонованої схеми окреслено основні сфери впливу в галузі будівництва та дизайну в Україні, орієнтовані на гармонізацію з нормативно-правовими стандартами і вимогами Європейського Союзу, що забезпечує формування передумов для сталого розвитку будівельної галузі та дизайну відповідно до європейських моделей і практик.

Найефективнішим в управлінні дизайном є передбачення комплексного використання досягнень науки і техніки в усіх загаданих напрямках.

Довідково. Використання в реалізації будівельного проекту, наприклад, геополімерного бетону, який суттєво знижує викиди CO₂ порівняно зі звичайним цементом, відкриває нові можливості для зменшення впливу будівельної галузі на навколишнє середовище. В свою чергу, крім полімерних можна рекомендувати натуральні ізоляційні матеріали, такі, як овеча вовна, конопляні плити та пробка, забезпечують високу теплоізоляцію та створюють здоровий мікроклімат у приміщеннях.

Практикується використання гідрофобних покриттів (подібних до поверхні листя лотоса), яке значно зменшує забруднення фасадів та витрати на їх обслуговування [6]. Використання згаданих матеріалів має суттєвий вплив на покращення дизайнерських характеристик будівництва.

У повоєнний період використання сучасних будівельних матеріалів активно розвиватимуться у напрямі раціональності, ефективності, екологічної безпеки та виробничої доцільності. До них належать, наприклад, композити: біорозкладні полімери, які використовуються для тимчасових конструкцій та внутрішніх елементів, забезпечуючи можливість природної утилізації будівельних компонентів після завершення їх життєвого циклу. Інноваційні матеріали, зокрема CLT-панелі, які поєднують міцність і екологічність, стають все більш популярними у сучасному будівництві завдяки своїм унікальним властивостям, які дозволяють реалізувати дизайнерські забаганки.

Удосконалення будівельного проектування на засадах інновацій є одним зі шляхів покращення управління реалізацією дизайнерської ідеї. Потрібно сказати, що передбачення у будівельних проєктах гібридних систем (таких, що поєднують різні відновлювані джерела енергії), наприклад, енергозабезпечення, повинні стати невід'ємною частиною сучасних дизайнерських проєктів. Інтеграція сонячних панелей, вітрових генераторів та геотермальних систем у житлові комплекси, насправді дозволяє значно знизити залежність від традиційних джерел енергії, але одночасно і створює додаткове навантаження на естетику художньо-архітектурного вигляду будівлі, що є об'єктом діяльності сучасних дизайнерів.

Інтелектуальні системи розподілу енергії насправді оптимізують споживання та забезпечують ефективне використання наявних ресурсів і повинні знову ж таки відповідати естетичним вимогам. Геотермальні насоси створюють комфортний мікроклімат у приміщеннях протягом усього року, суттєво знижуючи витрати на опалення та охолодження приміщень.

Виходячи з цієї ситуації, повинні формуватися управлінські рішення у сфері дизайну. Важливим сектором дизайну в цій ситуації є цифрова трансформація, яка використовується в будівельній галузі через упровадження ВІМтехнологій. Вона дозволяє оптимізувати весь життєвий цикл будівлі від проектування до утилізації, що суттєво впливає на вирішення енергозберігаючих, природоохоронних проблем та формування управлінських завдань для дизайнерського впливу на згадані процеси, їх цифровізацію.

Довідково. Цифрові дизайнерські моделі будівель дають можливість аналізувати, в т.ч. і багатоплановий вплив проєкту на всіх етапах його реалізації та

експлуатації. *Предикативна аналітика (або прогностична аналітика) як використання історичних даних про національні традиції, статистичних методів та машинного навчання для прогнозування майбутніх подій, процесів, поведінки або тенденцій, дозволяє будівельним організаціям приймати обґрунтовані рішення, виявляти потенційні ризики та можливості, оптимізувати процеси та покращувати взаємодію з клієнтами, допомагає оптимізувати споживання ресурсів, виявляти потенційні проблеми та запобігати їх виникненню.*

Згадана ситуація в умовах об'єднаних територіальних громад зумовлює створення територіальної інфраструктури, здатної ефективно управляти процесами.

Створення біофільних просторів (середовище, створене за принципом біофільного дизайну, який інтегрує природні елементи та стимули (як-от рослини, вода, природне світло, природні матеріали) у забудовану ділянку, щоб задовольнити природну людську потребу у зв'язку з природою та покращити добробут мешканців. Ці простори можуть бути як у житлових будинках, так і в громадських місцях, офісах чи садах, створюючи гармонійне, спокійне та здорове середовище, інтегрують природні елементи в архітектурне середовище і стають важливим аспектом сучасного територіального планування. Використання природних матеріалів та органічних форм у громадських просторах сприяє покращенню психологічного комфорту та здоров'я населення. Природне освітлення та вентиляція забезпечують створення здорового та енергоефективного середовища життєдіяльності.

Загалом удосконалення управління дизайном в умовах реалізації принципів творчої конкуренції, як один із важливих елементів функціонування ринкового механізму у цій сфері, діє через попит, пропозицію та ринкову ціну. Якщо ціни на означені дизайнерські послуги зростають, то попит зменшується, якщо із посиленням конкуренції пропозиція послуг збільшується, то ціни на них можуть знижуватися. Отже, ринкова ціна дизайнерських послуг формується у результаті конкурентної боротьби між організаторами комплексних будівельних послуг і їх замовниками. Ці обставини зумовлюють посилення уваги до проблематики ефективного енергозабезпечення, яке має суттєве значення у справі проектування дизайну, враховуючи зарубіжний досвід.

Довідково. *За кордоном мають місце приклади реалізації проєктів: The Edge (Амстердам, Нідерланди) – одна із найенергоефективніших офісних будівель у світі; використання сонячних панелей, інтелектуальних систем освітлення та вентиляції; система автоматизованого керування ресурсами за допомогою IoT. Bosco Verticale (Мілан, Італія): вертикальні сади, що зменшують рівень CO₂ та покращують якість повітря; висока ефективність використання води та енергії. One Central Park (Сідней, Австралія): використання дзеркальних систем для природного освітлення [10].*

У повоєнний період надзвичайно важливою (виключною) є екологічна проблематика, яка включає ліквідацію не лише наслідків будівельних руйнацій, а й реалізацію сталих підходів у роботі будівельної галузі. Ці обставини зумовлюють розкриття екологічної проблематики. Маємо на увазі, наприклад, не лише вертикальне озеленення чи зелені дахи, які, до речі, не лише покращують естетичний вигляд міста, але й сприяють очищенню повітря, зниженню у літній період температури та сприяють створенню комфортного міського мікроклімату. Ідеться про масштабне, комплексне вирішення дизайнерської проблеми з інженерними, естетичними, ресурс-економічними, екологічними та ін. результатами і наслідками. Використання наявного зарубіжного досвіду у цій сфері суспільного життя.

Довідково. *...інтегровані зелені насадження та система повторного використання води. Bullitt Center (Сіетл, США): будівля повністю забезпечує себе енергією завдяки сонячним панелям; концепція «нульових відходів» та система збору дощової води. Ecovillage at Ithaca (США): екологічно орієнтоване поселення з*

енергоефективними будинками; використання місцевих природних матеріалів та альтернативної енергетики. Результати дослідження можуть бути використані для розроблення нормативних документів, створення освітніх програм та реалізації архітектурних проєктів, які включають, наприклад, біомімікрію як інноваційний підхід до проєктування, та створення ефективніших конструкцій [10].

Власне при біомімікрії фасади імітують структуру листя дерев, завдячуючи чому вони здатні впливати на ефективність регулювання температури у приміщеннях та забезпечувати природну вентиляцію будівель.

Інтеграція сучасних технологій та екологічного дизайну формує нову парадигму будівництва, орієнтовану на сталий розвиток [2]. Таким чином, сучасне екологічне будівництво являє собою комплексний підхід до створення сталого середовища життєдіяльності, що поєднує інноваційні технології, природні матеріали та розумні системи управління.

Реалізація так званої концепції циркулярної економіки в будівництві (на виробництві має назву безвідходне виробництво) розкривається через упровадження, наприклад, розбірних модульних конструкцій, які можна використовувати неодноразово, переробляючи їх відповідно до потреб. При цих підходах активно розвиваються інноваційні технології переробки будівельних відходів та їх повторного використання у новому будівництві.

Довідково. *Запровадження комплексних програм утилізації будівельних відходів сприяє зменшенню навантаження на навколишнє середовище та економії природних ресурсів. Інноваційні будівельні технології дозволяють ефективно використовувати воду й енергію, створюючи замкнені цикли ресурсоспоживання [5].*

Важливим інструментом реалізації дизайнерських проєктів є організація якісної професійної освіти.

Подальший розвиток сфери дизайну потребує врахування постійного вдосконалення виробничих технологій, розширення використання згадуваних відновлюваних ресурсів та підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних упроваджувати принципи сталого розвитку в архітектурно-дизайнерську практику. «Новий європейський Баугауз» (НЄБ) – як ініціатива Європейської комісії, що спрямована на поєднання принципів дизайну, сталого розвитку з мистецтвом та культурою для створення в Україні нової естетики будівельної галузі в контексті сталого розвитку Європейського взірця.

Розвиток освітніх дизайнерських програм у сфері будівництва має об'єктивно-критичне значення для підготовки нового покоління фахівців європейського взірця. В цій ситуації доречним є міждисциплінарний підхід до навчання, що поєднує мистецтво, економіку, архітектуру, інженерію, екологію, інформатику, що дозволяє формувати комплексне розуміння принципів гермінативного (екологічного) будівництва. Практико-орієнтоване навчання через участь у реальних дизайнерських проєктах, використання в них сучасних цифрових інструментів забезпечує формування відповідних професійних дизайнерських компетентностей.

Довідково. *Архітектурно-дизайнерські рішення, що впроваджуються сьогодні в будівельну галузь, повинні не лише відповідати техніко-технологічним та естетичним вимогам, але й виховувати відповідальне ставлення до навколишнього середовища. Така ініціатива має значний потенціал для трансформації будівельної галузі відповідно до Європейських вимог, сприяючи створенню більш сталого, естетичного та інклюзивного життєвого середовища. Її успішна реалізація залежить від активної участі всіх зацікавлених сторін, включаючи політиків, професіоналів галузі, освітні заклади та громадян [10].*

У повоєнних умовах попит на дизайнерські послуги зростатиме, причому за якісними показниками вони повинні відповідати європейським взірцям і стандартам,

відображати національні традиції, бути ефективними в економічному розумінні. В силу згаданих обставин одним з найважливішим чинників у цій справі є якість послуг, які характеризуються відповідними кон'юнктурними показниками.

Наприклад, скажемо кон'юнктура дизайну інтер'єру квартири, службового приміщення, офісу, приміщень духовного характеру (храм) – це сукупність актуальних тенденцій, стилів, матеріалів та функціональних рішень, що домінують на ринку в певний період часу. На даний час це екстремальні обставини, зумовлені з психологічних позицій, розчаруваннями, з фізичних – руйнаціями. В силу цих та інших обставин кон'юнктура визначається фокусом на створенні зручних, затишних та функціональних просторів з використанням натуральних матеріалів (дерево, камінь), візуальним шумом та спокійними кольорами, а також сміливими акцентами й поєднанням різних фактур.

Для загального зведення необхідно сказати, що кон'юнктура (від латин. «conjunctura», «conjungo» – пов'язую, з'єдную) – це ситуація, яка може складатися у сфері будівельного дизайну, що об'єднує цілий ряд граней, серед яких художництво й естетика, архітектура, композиція й будівництво, мистецтво і поетика. Найчастіше цей термін використовується для характеристики показників розвитку тих чи інших процесів, що спостерігаються, знову ж таки, в першу чергу, в культурі й мистецтві, а вже потім в будівництві інших галузях національної економіки. Залежно від масштабу, процесів і сфер, кон'юнктура, що їх охоплює, може формуватися щодо конкретного ринку, побудованого на національних традиціях, сукупності ринків, окремої держави або навіть групи країн (ЄС), а також на світовому рівні.

У воєнний та повоєнний періоди актуальним є поняття світової кон'юнктури, зокрема кон'юнктури світового ринку, що має важливе значення для відновлення економіки та інфраструктури держави. Це особливо своєчасно в контексті будівельного й соціально-економічного проєвропейського розвитку України у повоєнний період. Результати дослідження матимуть практичне застосування в організаціях будівельної галузі. Методологічною основою дослідження є положення економічної теорії, економічного аналізу та стратегічного менеджменту.

Економічна кон'юнктура у сфері будівельного дизайну – це сукупність умов, (кон'юнктурних змін), у яких протікає процес виробничого і суспільного відтворення в конкретний період. Вона визначається не лише естетичним рівнем, темпами та можливостями економічного розвитку, а також сформованими пропорціями виробництва, ресурсного забезпечення, розподілу, обміну та споживання. Економічна кон'юнктура будівельного дизайну формується насамперед ринковою кон'юнктурою, яка відображає сукупність умов господарської діяльності економічних агентів і характеризує стан певного ринку, зокрема європейського.

В цьому випадку, як приклад, можна навести чинники порушення кон'юнктури ринку праці, який суттєво порушений вимушеними міграційними процесами. Як відомо, на даний час близько 8 млн українців виїхали за кордон, значна частина з яких уже там працевлаштована. Інша частина населення передислокована з зони бойових дій в безпечніші регіони. За таких умов кон'юнктура складається під впливом попиту та пропозиції на робочу силу. Залежно від динаміки їх зміни прийнято розрізняти три типи ринкової кон'юнктури, що склалася: дефіцит робочої сили, повна зайнятість (рівновагу попиту та пропозиції), безробіття (надлишок робочої сили).

Будівельна галузь на даний час теж характеризується суттєвими руйнаціями інфраструктури. В суспільстві зростає кількість громадян, що потребують житла, комунального обслуговування, що зумовлює необхідність розвитку будівельної галузі з належним використанням дизайнерської складової європейського взірця. Вони формуються під впливом чинників (рис. 1), що визначають кон'юнктуру, пропозиції (демографічні; рівень освіти; система професійної підготовки; соціально-економічні) та

чинників, що впливають на динаміку та структуру попиту на робочу силу (забезпеченість засобами, препаратами, природними ресурсами; спад чи піднесення виробництва; зміна співвідношень власності, фінансово-кредитна, інвестиційна політика держави).

Висновки. Встановлено доцільність вивчення кон'юнктури ринку в конкурентному відношенні, що має на меті визначення ступеня впливу діяльності економічних агентів на стан справ, художні запити замовників, членів повоєнного українського суспільства, ринку робочої сили та розроблення переліку необхідних заходів для досягнення рівноваги попиту та пропозиції на ньому. Отже, аналіз конкурентних умов та ринкової кон'юнктури, в даному дизайнерському випадку, є одним із ключових методів удосконалення управління цією сферою діяльності на ринку праці.

Конкурентоспроможність дизайну в будівельній галузі насамперед визначається рівнем її розвитку. На неї впливають національні традиції та особливості будівельного виробництва і споживання. Важливим чинником є ступінь руйнування інфраструктури внаслідок війни. Значний вплив мають міграційні процеси. Визначальними є також вимоги та стандарти Європейського співтовариства. Усе це зумовлює формування в Україні відповідної законодавчої та нормативної баз.

Наукова новизна даного дослідження полягає в тому, що ми вперше запропонували розглянути питання вдосконалення управління розвитком дизайнерських процесів у будівельній галузі в контексті її повоєнного функціонування, в новому для нашої держави, Європейському конкурентному середовищі.

Практичне значення дослідницької пропозиції полягає в можливості її використання для вдосконалення управління дизайном і підвищення конкурентоспроможності українського дизайну. Це передбачає поєднання національних традицій із прогресивним європейським досвідом у повоєнний період. Реалізація результатів дослідження сприятиме покращенню естетичних показників дизайну та полегшенню подальшої інтеграції України до Європейського Союзу.

Conclusions. Based on the results of the conducted research, it has been established that studying market conditions from a competitive perspective is expedient. This aims to determine the extent to which the activities of economic agents influence the state of affairs, the artistic demands of clients—including members of post-war Ukrainian society—and the labor market. Furthermore, it seeks to develop a list of necessary measures to achieve a balance between supply and demand within this market. Consequently, the analysis of competitive conditions and market trends in this specific design case serves as one of the key methods for improving management in this field of activity within the labor market. Therefore, the analysis of competitive conditions and market conjunction in the design sector is one of the key methods for improving the management of this field in the labor market.

The competitiveness of design in the construction industry is primarily determined by its level of development. It is influenced by national traditions and the specifics of construction production and consumption. An important factor is the degree of infrastructure destruction caused by the war. Migration processes also have a significant impact. The requirements and standards of the European Community are decisive as well. All these factors necessitate the formation of an appropriate legislative and regulatory framework in Ukraine.

The scientific novelty of this study lies in the fact that, for the first time, it proposes to consider the improvement of management of design development processes in the construction industry in the context of its post-war functioning within a new European competitive environment for Ukraine.

The practical significance of the research proposal lies in the possibility of its application to improve design management and enhance the competitiveness of Ukrainian design. This involves combining national traditions with progressive European experience in

the post-war period. The implementation of the research results will contribute to improving the aesthetic quality of design and facilitating Ukraine's further integration into the European Union.

Список використаних джерел

1. Андрушків Б. М., Бойко О. Б., Дзюбатий Р. В. Шляхи підвищення економічної ефективності енергоощадних чинників у бізнесовій діяльності суб'єктів господарювання у воєнних, екстремальних та реформаційних умовах. *Трансформація бізнесу в контексті глобальних викликів сталою розвитку* : колективна монографія. Видавничий дім Києво-Могилянська академія, 2025 р. С. 540–547. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/cbe0db22-9492-4b7a-928f-749319d9c1af> (дата звернення: 20.12.2025)
2. Андрушків Б. М., Дзюбатий Р. В., Бойко О. Б. Засоби формування стратегії управління кадрами будівельної галузі у повоєнний період: VIII Міжн. наук.-практ. конф. Мукачівський державний університет, 2024 р. Концептуальні засади формування менеджменту і маркетингу в умовах кризової економіки. 54–57 с. URL: <https://msu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/04/%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D1%82%D0%B5%D0%B7-2024.pdf> (дата звернення: 20.12.2025).
3. Дзюбатий Р. В. Особливості розпланувальних рішень будинків і квартир в сучасних новобудовах Львова. Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації, *Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди*. 2019. Вип. 43. С. 779–782. URL: <https://drive.google.com/file/d/1rMc5bGfRvbrZgH5UxRePJwGVPmj2m6ht/view> (дата звернення: 26.12.2025).
4. Гриценко Л. О., Нагорна Н. О. Методичні аспекти проектного аналізу архітектурно-дизайнерських матеріалів майбутніми педагогами професійної освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки* 2024. № 7. Doi: <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.06.29.09>.
5. Коркушко А. Л. Дизайн і технології в екологічному будівництві: інтеграція інновацій для сталого розвитку. *Наукові статті, тези доповідей та інші матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. С. 543–548.
6. Король А. Сутність поняття дизайн і його види. *Молодь і ринок*. 2012. № 4. С. 140–145.
7. Луцьяк В. В., Резніченко А. В. Проектний менеджмент та роль менеджерів у будівництві. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. 2017. № 3 (55) С. 53–61. URL: <https://repository.vsau.org/card.php?lang=uk&id=16681> (дата звернення: 26.12.2025).
8. Походенко К. Стала мода як предмет наукових досліджень у зарубіжній науковій літературі. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну* 2021. № 4.2. С. 244–253.
9. Рижова І. С. Наукові основи дизайну. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2015. № 62. С. 109–122.
10. Удріс-Бородавко Н. Глокальний дизайн як міждисциплінарна модель проектною діяльності. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*. 2024. № 7.1. С. 8–23. Doi: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.7.1.2024.300916>.
11. Шерстюк Р. П., Андрушків Б. М., Ратинський В. В., Гагалюк О. І., Бойко О. Б., Дзюбатий Р. В. Парадигма формування стратегії відродження сервісної інфраструктури в умовах її повоєнної адаптації до європейських вимог. *Kazimierz Wielki University*, Польща, 11–15 червня 2024 р. С. 1069–1077. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/46174> (дата звернення: 22.12.2025).

References

1. Andrushkiv B. M., Boyko O. B., Dzyubatyy R. V. (2025). Shliakhy pidvyshchennia ekonomichnoi efektyvnosti enerhooshchadnykh chynnykiv u biznesovii diialnosti subiektiv hospodariuvannia u voiennykh, ekstremalnykh ta reformatsiinykh umovakh. [Ways to increase the economic efficiency of energy-saving factors in the business activities of business entities in war, extreme and reformation conditions]. *Business transformation in the context of global challenges of sustainable development: collective monograph*. Kyiv: Kyiv-Mohyla Academy. (accessed: 20 December 2025).
2. Andrushkiv B. M., Dzyubatyy R. V., Boyko O. B. (2024). Zasoby formuvannia stratehii upravlinnia kadramy budivelnnoi haluzi u povoiennyi period. [Means of forming a strategy for managing personnel in the construction industry in the post-war period]. *8th International Scientific and Practical Conference, Mukachevo State University, Ukraine, 2024*, pp. 54–57. Available at: <https://msu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/04/%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D1%82%D0%B5%D0%B7-2024.pdf> (accessed: 20 December 2025).
3. Dzyubatyy R. V. (2019) Osoblyvosti rozplanuvalnykh rishen budynkiv i kvartyr v suchasnykh novobudovakh Lvova [Features of Planning Solutions of Buildings and Apartments in Modern New Residential Developments of Lviv]. *International scientific and practical trends and prospects for the development of science and education in the context of globalization*. Pereiaslav-Khmelnitskyi, vol. 43,

- pp. 779–782. Available at: <https://drive.google.com/file/d/1rMc5bGfRvbrZgH5UxRePJwGVPmj2m6ht/view> (accessed: 26 December 2025).
4. Hrytsenko L., Nahorna N. O. (2024) Metodichni aspekty proektnoho analizu arkhitekturno-dyzayners'kykh materialiv maybutnimy pedahohamy profesiynoyi osvity. [Methodological aspects of project analysis of architectural and design materials by future teachers of vocational education]. *Pedahohichna Akademiya: naukovi zapysky*, no. 7, pp. 5–8. Doi: <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.06.29.09>.
 5. Korkushko A. L. (2025). Dyzain i tekhnolohii v ekolohichnomu budivnytstvi: intehtratsiia innovatsii dlia staloho rozvytku [Design and technologies in ecological construction: integration of innovations for sustainable development]. *3th All-Ukrainian scientific and practical conference*, Ternopil: FOP Osadtsa Yu. V., 2025, pp. 543–548.
 6. Korol A. (2012) The essence of the concept of design and its types. *Youth and Market* vol.4, pp. 140-145.
 7. Lutsiak, V. V., Reznichenko A. V. (2017) Proektnyi menedzhment ta rol menedzheriv u budivnytstvi [Project management and the role of managers in construction]. *Regional business economics and management*, vol. 55, no. 3, pp. 53–61. Available at: <https://repository.vsau.org/card.php?lang=uk&id=16681> (accessed: 26 December 2025).
 8. Pokhodenko K. (2021) Stala moda yak predmet naukovykh doslidzhen u zarubizhnii naukovi literaturi. Demiurh: idei, tekhnolohii, perspektyvy dyzainu [Permanent fashion as a subject of scientific research in foreign scientific literature. Demiurge: ideas, technologies, prospects of design] (PhD Thesis). *Kyiv: Kyiv National University of Culture and Arts*, vol. 4, no. 2, pp. 244–253.
 9. Ryzhova I. S. (2015) Naukovi osnovy dyzainu [Scientific foundations of design]. *Humanitarian Bulletin of the Zaporizhzhia State Engineering*, no. 62, pp. 109–122.
 10. Udris-Borodavko N. (2024) Hlokalnyi dyzain yak mizhdystsyplinarna model proiektnoi diialnosti. Demiurh: idei, tekhnolohii, perspektyvy dyzainu [Glocal design as an interdisciplinary model of design activity. Demiurge: ideas, technologies, prospects of design] *Kyiv: Kyiv National University of Culture and Arts*, no. 7.1, pp. 8–23. Doi: 10.31866/2617-7951.7.1.2024.300916.
 11. Sherstyuk R. P., Andrushkiv B. M., Ratynskiy V. V., Gagalyuk O. I., Boyko O. B., Dzyubatyy R. V. (2024) Paradyhma formuvannia stratehii vidrodzhennia servisnoi infrastruktury v umovakh yii povoiennoi adaptatsii do yevropeiskykh vymoh [Paradigm for forming a strategy for the revival of service infrastructure in the context of its post-war adaptation to European requirements]. *Kazimierz Wielki University*, Poland, June 11–15., pp. 1069–1077. Available at: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/46174> (accessed: 22 December 2025).